

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 132/2021-62

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Henrietou Danišovou, advokátkou, Janka Alexyho 7, Bratislava, proti postupu a uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru, odboru kriminálnej polície, 2. oddelenia vyšetrovania Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV ČVS: ORP-174/2-VYS-B4-2019 z 1. apríla 2020 a uzneseniu Okresnej prokuratúry Bratislava IV č. k. 1 Pn 172/20/1104-10 z 11. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 13. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 14 ods. 1, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1, 2 a 3, čl. 21 ods. 1, čl. 22 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 9 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES [všeobecné nariadenie o ochrane údajov (ďalej len „nariadenie“)] a čl. 16 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie [2010/C 83/01 Úradný vestník Európskej únie (ďalej len „zmluva“)] postupom a uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru, odboru kriminálnej polície, 2. oddelenia vyšetrovania Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: ORP-174/2-VYS-B4-2019 z 1. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa“) a uzneseniu Okresnej prokuratúry Bratislava IV (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 172/20/1104-10 z 11. augusta 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka podala na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Bratislava IV (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania prečinu porušovania domovej slobody. Uvedené trestné oznámenie bolo uznesením vyšetrovateľa odmietnuté.

Proti uzneseniu vyšetrovateľa podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej prokurátor okresnej prokuratúry rozhodol napadnutým uznesením tak, že sťažnosť zamietol ako oneskorene podanú.

3. Sťažovateľka v úvode ústavnej sťažnosti opísala skutočnosti, ktoré boli predmetom trestného oznámenia, a kritizovala postup orgánov činných v trestnom konaní aj v iných sťažovateľkou iniciovaných konaniach.

Vo vzťahu k uzneseniu vyšetrovateľa namietala, že odmietnutím trestného oznámenia vyšetrovateľ zasiahol do „jej ľudskej dôstojnosti, osobnej a profesnej cti, dobrej povesti a dobrého mena, do práva pred zneužívaním osobných údajov týkajúcich najmä zdravia, veku, do ústavného práva oznamovateľky na nedotknuteľnosť obydlia, do práva na nedotknuteľnosť súkromia a rodiny.“

4. V súvislosti s porušením práv napadnutým uznesením okresnej prokuratúry sťažovateľka označila za nepravdivé tvrdenie o oneskorení podaní sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa. Zároveň argumentovala tým, že prokurátor sa v odôvodnení napadnutého uznesenia nedostatočným spôsobom vysporiadal s tvrdeniami sťažovateľky a predloženými dôkazmi.

Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla: „*Ide o svojvoľné uznesenie porušovateľa a konania mu predchádzajúceho a z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné, nakoľko súčasne porušuje základné právo a základné ľudské práva sťažovateľky. Ide o absolútne zlyhanie orgánov činných v trestnom konaní v poskytovaní ochrany prostriedkami trestného práva sťažovateľke pri tak rozsiahlom, závažnom, časovo dlhom trvaní neoprávnených zásahov...*“

5. Sťažovateľka doručila ústavnému súdu 23. októbra 2020 námietku zaujatosti smerujúcu proti sudcovi ústavného súdu Ľubošovi Szigitimu (v čase podania námietky predsedovi senátu). O námietke zaujatosti v zmysle rozvrhu práce rozhodol ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 151/2021 zo 16. februára 2021 tak, že sudca Ľuboš Szigeti z rozhodovania v sťažovateľkinej veci vylúčený nie je.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom: „*Základné právo a základné ľudské práva a slobody sťažovateľky... právoplatným Uznesením prokurátorky Okresnej prokurátorky Bratislava IV... 1 Pn 172/20/1104-10 zo dňa 11.08.2020 a konaniu, ktoré mu predchádzalo porušené bolo.*

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie prokurátorky Okresnej prokuratúry Bratislava IV... 1 Pn 172/20/1104-10 zo dňa 11.08.2020 a Uznesenie vyšetrovateľa Policajného zboru. Odboru kriminálnej polície, 2. oddelenia vyšetrovania. Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV... ČVS: ORP-174/2-VYS-B4-2019 zo dňa 01.04.2020 a prikazuje Okresnej prokuratúre Bratislava IV... Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Bratislava IV... aby vo veci konali.

Sťažovateľke... priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 30.000 000 eur...

Súd priznáva... trovy konania...“

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie práv postupom a uznesením vyšetrovateľa a napadnutým uznesením okresnej prokuratúry.

Podľa názoru sťažovateľky k porušeniu ňou označených práv malo dôjsť tým, že vyšetrovateľ uznesením odmietol trestné oznámenie sťažovateľky a následne okresná prokuratúra napadnutým uznesením neodôvodnene a na základe nepravdivej skutočnosti zamietla sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu vyšetrovateľa.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

II.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým postupom a uznesením vyšetrovateľa:

9. Uznesením vyšetrovateľa bolo trestné oznámenie sťažovateľky odmietnuté.

Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu podala sťažnosť, o ktorej rozhodla okresná prokuratúra napadnutým uznesením. Sťažovateľka teda využila možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa, o ktorom aj bolo rozhodnuté.

10. Sťažovateľka mala k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv (ktorý aj využila), o ktorom bola oprávnená rozhodnúť (a aj rozhodla) okresná prokuratúra, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti napadnutému postupu a uzneseniu vyšetrovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

12. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu vyšetrovateľa bolo možné odmietnuť aj z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde] vzhľadom na to, že sťažovateľka k ústavnej sťažnosti nepripojila ústavnou sťažnosťou napádané uznesenie vyšetrovateľa, čo je požiadavka vyplývajúca z § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

II.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresnej prokuratúry:

13. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 59/2019).

14. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou predovšetkým zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a jeho úlohou nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci,

prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

15. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby orgány verejnej moci preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

16. Ústavný súd v rámci svojej judikatúry konštantne uvádza, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (porov. napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 398/09, III. ÚS 233/2010, IV. ÚS 423/09). Ústavný súd tiež vyslovil, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je ani právo jednotlivca, aby na základe jeho trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu proti označeným osobám. Takéto základné právo nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku (porov. napr. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09). Inak povedané, právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v konaní či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstávám sťažovateľa.

17. Rovnako ani z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na trestnom oznámení proti tretej osobe) nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní [porov. Dziedzic v. Poľsko, č. 50428/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers v. Švédsko, č. 11826/85, rozsudok ESLP z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierek v. Poľsko, č. 10675/02, rozsudok ESLP z 21. 9. 2004, bod 48].

18. Oznamovateľ vo všeobecnosti, ale ani oznamovateľ, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá preto ústavou ani dohovorom zaručené právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a aby bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní (napr. IV. ÚS 180/09, III. ÚS 46/2011).

19. V obdobných prípadoch ústavný súd vyslovil (IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09, III. ÚS 45/2010), že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovatel'a trestného činu.

20. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovatel'ky vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresnej prokuratúry.

21. Ako z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovatel'ka sa trestným oznámením jednoznačne domáhala trestného stíhania zodpovedných osôb a svoj neúspech v tomto smere považovala za porušenie svojich práv. Avšak ako bolo uvedené, právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby alebo na podanie obžaloby proti nej na všeobecnom súde prokurátorom nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovatel'ky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto k ich porušeniu postupom a napadnutým uznesením okresnej prokuratúry nemohlo dôjsť.

22. Navyše sťažnosť sťažovatel'ky proti uzneseniu vyšetrovatel'a bola prokurátorom okresnej prokuratúry zamietnutá ako oneskorene podaná, pričom z napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovatel'ka písomné vyhotovenie uznesenia vyšetrovatel'a prevzala 7. apríla 2020 a sťažnosť proti nemu podala až 16. apríla 2020, teda jednoznačne po zákonom stanovenej trojdňovej lehote (§ 187 ods. 1 Trestného poriadku).

23. Tvrdenie sťažovatel'ky, že dané odôvodnenie sa nezakladá na pravde, ústavný súd nepovažuje za relevantné, keďže sama sťažovatel'ka v ústavnej sťažnosti uviedla: *„Porušovateľ uznesením Číslo: 1 Pn 172/20/1104-10 zo dňa 11.08.2020 rozhodujúci o sťažnosti oznamovatel'ky zo dňa 14.04.2020 prijatej OR PZ BA IV dňa 16.04.2020 o 8,23 hod. voči uzneseniu vyšetrovatel'a PZ pod ČVS: ORP-174/2-VYS-B4-2019 zo dňa 01.04.2020“* (s. 10 bod 4 ústavnej sťažnosti). Sťažovatel'ka tak sama potvrdila aj s uvedením času skutočnosť, kedy sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovatel'a podala. Uvedená skutočnosť napokon vyplýva aj z úradnej pečiatky podateľne okresného riaditeľstva (sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovatel'a bola ako príloha pripojená k ústavnej sťažnosti).

24. Pokiaľ sťažovatel'ka namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry, ústavný súd dáva opätovne do pozornosti, že sťažnosť sťažovatel'ky bola zamietnutá ako oneskorene podaná. Napriek tejto skutočnosti prokurátor *„preskúmal na vec sa vzťahujúci spisový materiál spolu s napadnutým uznesením, správnosť jeho výroku ako aj konanie*

ktoré mu predchádzalo a zistil som, že postup vyšetrovateľa OR PZ Bratislava IV bol zákonný a dôvodný.“.

Z uvedeného vyplýva, že zákonom predpokladaný spôsob konania prokurátora okresnej prokuratúry nemôže znamenať porušenie sťažovateľkou označených práv.

25. Okresná prokuratúra v konaní o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľky postupovala v zmysle zákonných ustanovení (§ 192 a nasl. Trestného poriadku). Napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a jej postup a právne závery ňou vyslovené v napadnutom uznesení je nutné považovať za výraz autonómneho prokurátorského rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať.

26. Sťažovateľkou napadnutý postup a uznesenie okresnej prokuratúry nesignalizujú možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, dôvodnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, resp. ústavný súd dospel k záveru, že medzi sťažovateľkou napadnutým postupom, uznesením okresnej prokuratúry a obsahom tohto práva neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení. Ústavnú sťažnosť preto v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresnej prokuratúry odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 14 ods. 1, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1, 2 a 3, čl. 21 ods. 1 a čl. 22 ods. 1 ústavy, čl. 8 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, čl. 9 nariadenia a čl. 16 ods. 1 zmluvy napadnutým uznesením okresnej prokuratúry:

27. Sťažovateľka zároveň tvrdila, že napadnutým uznesením okresnej prokuratúry bolo zasiahnuté aj do ďalších označených práv. Ide o práva hmotného charakteru. Ústavný súd však nezistil relevantnú súvislosť medzi označenými právami hmotnej povahy a napadnutým uznesením okresnej prokuratúry. Taktiež zo skutočností, ktoré sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, nevyplýva žiadna možnosť porušenia týchto práv, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 439/2018, II. ÚS 336/2020).

28. Ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia týchto práv, a preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

29. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu